

Nejvyšší správní soud
Moravské náměstí 611/6
657 40 Brno

Datovou schránkou

V Brně dne 22. 12. 2022

Ke sp. zn. 9 As 116/2022

Žalobci:

- a) **Klimatická žaloba ČR, z. s.**, se sídlem V Šáreckém údolí 281/54, Dejvice, 160 00 Praha 6, IČO: 083 25 146,
- b)
- c),
- d)
- e)
- f),
- g)

Zastoupení:

Mgr. Pavlem Černým, advokátem zapsaným v seznamu ČAK pod ev. č. 12813 se sídlem v Brně, Údolní 33, 602 00 Brno

Žalovaní:

Ministerstvo životního prostředí, se sídlem Vršovická 1442/65, Vršovice, Praha 10, 100 00, IČO: 001 64 801

Ministerstvo průmyslu a obchodu, se sídlem Na Františku 1039/32, Staré Město, 110 00 Praha, IČO: 476 09 109

Ministerstvo zemědělství, se sídlem Těšnov 65/17, Praha 1, 110 00, IČO: 000 20 478

Ministerstvo dopravy, se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, 110 00 Praha, IČO: 660 03 008

Vláda České republiky, se sídlem nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, 118 01, IČO: 000 06 599

Replika žalobců k vyjádření Ministerstva životního prostředí

I.

Dne 20. 10. 2022 bylo žalobcům doručeno mimo jiné vyjádření Ministerstva životního prostředí (dále jen „**MŽP**“) č. j. MZP/2022/430/886 k doplnění kasační stížnosti žalobců a) a f) (dále jen „stěžovatelé“). Žalobci tímto podávají k části vyjádření MŽP repliku, ve zbytku argumentace žalobci odkazují na svá předchozí podání.

II.

Stěžovatelé ve své kasační stížnosti mimo jiné namítají, že přijatý **klimatický cíl EU snížit emise o 55 % do roku 2030 nemůže vést k naplnění cílů Pařížské dohody**. Městský soud proto podle žalobců dospěl k nesprávnému závěru ohledně rozsahu závazků ČR plynoucích z Pařížské dohody (viz část III. bod 1) písm. b) kasační stížnosti).

MŽP ve svém vyjádření uvádí, že považuje toto tvrzení za „nijak nepodložené a zavádějící.“ Podle MŽP žalobci pro toto tvrzení nepředložili žádné relevantní důkazy. Dále pak MŽP odmítá tvrzení žalobců, že na úrovni ČR by cíl ve výši 55 % do roku 2030 ohrožoval dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Podle MŽP „*tento cíl v zásadě leží na přímce spojující současné emise skleníkových plynů s cílem nulových čistých emisí v roce 2050 a lineární trajektorie snižování emisí je jistě jedním z možných scénářů, jak k tomuto cíli do roku 2050 dospět.*“ (str. 4 vyjádření MŽP).

Žalobci považují výše uvedená tvrzení, obsažená v kasační stížnosti, za správná a v již předchozích podáních žalobců dostatečně podložená. Pro úplnost však v reakci na vyjádření MŽP svou argumentaci doplňují. Žalobci znova upozorňují na skutečnost, že povinnost určit si a naplňovat národně stanovený příspěvek (tzv. NDC) je pouze částí závazku, který pro ČR z Pařížské dohody vyplývá. Pokud tento **národně stanovený příspěvek** (v tomto případě snížit emise o 55 % do roku 2030) **nesplňuje podmínky stanovené Pařížskou dohodou**, tedy nevede k příspěvku k nárůstu globální teploty o maximálně 1,5 °C, resp. výrazně pod 2 °C, nelze považovat povinnosti dle Pařížské dohody za splněné (viz podrobněji část III. bod 1 kasační stížnosti stěžovatelů).

Na skutečnost, že cíl EU (potažmo ČR) spočívající ve snížení emisí o 55 % do roku 2030 není v souladu s cíli Pařížské dohody, upozorňuje vědecká komunita dlouhodobě. Jako příklad žalobci uvádějí články vědců z organizací Climate Analytics a Climate Action Tracker, které shodně poukazují na nedostatečnost evropského cíle.¹

Jak ukazuje nedávná studie vědeckého tímu Climate Analytics,² aby unijní klimatická politika byla v souladu s cíli Pařížské dohody, musí EU svůj mitigační cíl do roku 2030 **zvýšit na alespoň 66 %** (včetně sektoru využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví, tzv. LULUCF) oproti roku 1990.

¹ Dostupné online:

<https://climateanalytics.org/publications/2020/eu-2030-emissions-reduction-target-needs-to-be-brought-into-line-with-the-paris-agreement-15c-limit/> a: <https://climateactiontracker.org/countries/eu/>.

² Jedná se o jedinou dostupnou studii, která hodnotí cíl EU z hlediska cíle Pařížské dohody. Studie jako taková poskytuje dostatečné informace o postupu hodnocení, včetně dalšího dělení povinností směrem k členským státům a relevantních emisních křivek. Žalobci ji proto považují za dostatečně konkluzivní. Dostupné online:

<https://climateanalytics.org/publications/2022/15c-pathways-for-the-eu27-accelerating-climate-action-to-deliver-the-paris-agreement/>.

Tato studie rovněž zpracovává možné scénáře, podle kterých je možné cílů Pařížské dohody v rámci EU dosáhnout. Žalobci zdůrazňují, že ani **jeden z možných scénářů nepracuje s variantou „lineární trajektorie snižování emisí“**, kterou ve svém vyjádření zmiňuje MŽP (str. 4 vyjádření).

Naopak, z grafů připravených vědci z organizace Climate Action Tracker,³ které zobrazují možné scénáře snižování emisí je zřejmé, že je **nezbytně nutné, aby snižování emisí probíhalo nelineárně**, tj. objem snižovaných emisí musí být již z počátku co nejvyšší a postupně je případně možné ho snižovat. Tento požadavek vyplývá z ekonomického předpokladu, že cena za snížení každé další redukované tuny skleníkových plynů je vysší než u předchozí tuny. Při snižování emisí skleníkových plynů totiž státy postupují nejprve od nejlevnějších řešení až k těm dražším – snižování emisí skleníkových plynů v „konečné fázi“ před dosažením klimatické neutrality proto bude nejdražší a nelze očekávat, že bude v možnostech státu udržet lineární tempo snižování emisí až do roku 2050. Ostatně ani žalovaní v tomto směru nepředložili žádné plány nebo studie (ať už národní nebo evropské), které by s lineárním tempem poklesu emisí pracovaly a zdůvodnily, jak by jej mělo být reálně dosaženo.

Pro větší názornost připojují žalobci Graf č. 1 (níže), který znázorňuje možné scénáře snižování emisí pro EU. Obdobný graf zobrazující mitigační scénáře pro ČR stěžovatelé uvedli již ve své kasační stížnosti (str. 11).

The EU is accelerating its energy transition, but remains off-track for 1.5°C

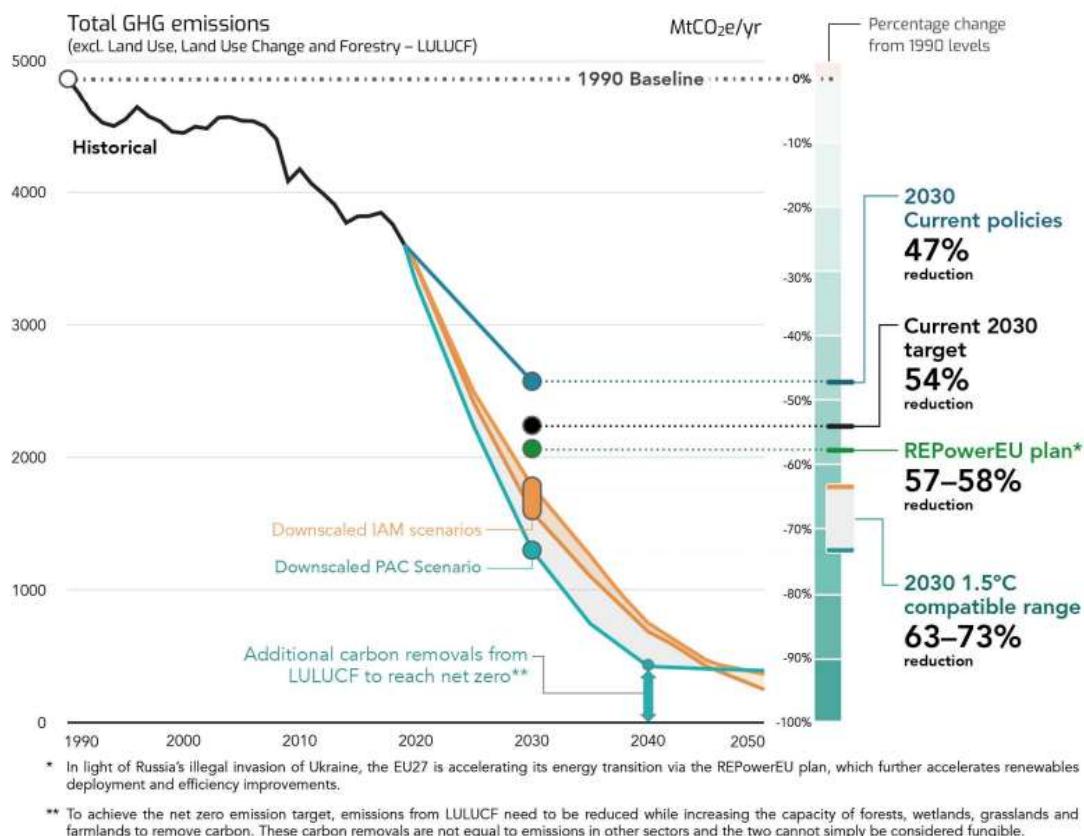

Figure 2: Economy-wide domestic 1.5°C compatible GHG emissions pathways for the EU27

Graf č. 1: Mitigační scénáře pro EU (zdroj: Climate Analytics, 1.5°C Pathways for the EU27: accelerating climate action to deliver the Paris Agreement, str. 3). Graf znázorňuje emise skleníkových plynů v EU, které by byly v souladu s cílem Pařížské dohody udržet nárůst globální teploty do 1,5 °C.

Jinými slovy, aby proces snižování emisí mohl vést k oteplení planety o max. 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí, je třeba od počátku jednat se zvýšeným nasazením. Pokud by státy při snižování emisí postupovaly po lineární trajektorii, jak očividně zamýšlí MŽP, je jisté, že cíle Pařížské dohody nebude možné dosáhnout. Nelze se bez přesvědčivých důkazů spoléhat na to, že snižování emisí postupně rovnoměrně rozložené v čase zaručí, že bude ČR schopna v poslední fázi před dosažením klimatické neutrality schopna toto tempo snižování emisí udržet.

Odkládání mitigace změny klimatu zavrhnul také německý Spolkový ústavní soud v rozsudku ve věci *Neubauer et al.*⁴ Konkrétně Spolkový ústavní soud konstatoval, že takový postup je nepřípustný přenášením břemene na budoucí generace a tím pádem i ohrožením práv těchto budoucích generací (viz odst. 2 bod b. rozsudku). Zároveň je odkládání snižování emisí skleníkových plynů v rozporu s Pařížskou dohodou, neboť znemožňuje nebo přinejmenším výrazně snižuje pravděpodobnost dosažení jejich cílů.

Tato argumentace platí nejen pro klimatickou politiku EU, ale rovněž i pro klimatickou politiku České republiky, neboť ta nemá vlastní národně stanovený příspěvek (NDC) a řídí se závazkem EU jako celku. Vzhledem k tomu, že Česká republika je jako průmyslový stát v rámci EU nadprůměrným emitentem,⁵ je obzvlášť třeba, aby svůj mitigační cíl do roku 2030 výrazně zvýšila oproti současným plánům (podrobněji viz kasační stížnost žalobců a) a f), část III bod 1).

Nad rámec uvedeného žalobci upozorňují, že na konferenci COP27 v egyptském Šarm as-Šajchu, která proběhla v listopadu 2022, představitelé EU oznámili **zvýšení mitigačního cíle EU z 55 na 57 %** v roce 2030. Ani toto zvýšení však dle hodnocení vědecké komunity nebude v souladu s cíli Pařížské dohody.⁶ Žalobci sice vnímají toto zpřísnění jako pozitivní trend, nicméně i v kontextu výše zmíněných cílů, které by byly v souladu s Pařížskou dohodou (alespoň 66 %, viz graf výše), tento krok považují za **nedostatečný**. Tím spíše je tento závazek nedostatečný z pohledu emisí ČR. Jak již bylo uvedeno v kasační stížnosti stěžovatelů, cíl snížení emisí pro rok 2030 **pro ČR byl vyčíslen vědcí z různých pracovišť na 84-89 %** oproti roku 1990 (viz str. 13 kasační stížnosti).

Již zmíněná studie Climate Analytics rovněž upozorňuje, že je v možnostech EU přijmout taková opatření, aby dosáhla klimatické neutrality již mezi lety 2040–2045 (str. 3). Žalobci jsou přesvědčeni, že EU (potažmo Česká republika) musí taková opatření přijmout, aby dostala svým závazkům z Pařížské dohody.

⁴ Rozsudek Spolkového ústavního soudu Německa ze dne 24. 3. 2021, německý originál a anglický překlad jsou dostupné zde: <http://climatecasechart.com/non-us-case/neubauer-et-al-v-germany/>.

⁵ ČR má třetí nejvyšší emise skleníkových plynů na obyvatele v EU. Viz: Přepočet emisí skleníkových plynů členských států EU na obyvatele (2020). Dostupné online:

<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/data-viewers/greenhouse-gases-viewer>.

⁶ Dostupné online:

<https://caneurope.org/eus-announcement-to-increase-emissions-reduction-is-still-far-off-track-to-limit-temperature-rise-to-1-5c/>.

⁷ Jedná se o vědce z Climate Action Tracker, University of Manchester a vědecký tým Rajamani et al., podrobněji viz str. 13 kasační stížnosti.

Žalobci proto uzavírají, že **městský soud dospěl k nesprávnému závěru ohledně rozsahu povinností ČR plynoucích z Pařížské dohody**. Povinností ČR není pouze určit si (sama či skrze EU) národně stanovený příspěvek. Tento příspěvek musí být zároveň v souladu s cíli Pařížské dohody. Závazek snížit emise skleníkových plynů o 55 % (příp. 57 %) do roku 2030 tento požadavek nesplňuje a není proto dostatečný.

III.

Mimo výše uvedené žalobci plně odkazují na svá předchozí vyjádření, zejména na argumentaci shrnutou v kasační stížnosti. Stěžovatelé setrvávají na svém návrhu, aby Nejvyšší správní soud vydal následující rozsudek:

Výroky I., III., IV. a V. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2022, č.j. 14 A 101/2021 – 248 se zrušují a věc se vrací Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Klimatická žaloba ČR, z.s.